

**Avgvstini Barbosæ, V. I. D. Lvsitani, Protonotarii
Apostolici, & sacrae Congregationis Indicis Consultoris,
Nunc Electi Episcopi Vgentini, Tractatus De Canonicis, Et
Dignitatibus, Aliisque ...**

Barbosa, Agostinho

Lugduni, 1658

35 Canonorum Capitulum quis congregare valeat, & quo tempore.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98570](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98570)

CAPVT XXXV.

Canonicorum Capitulum quis congregare valeat, & quo tempore?

SVM MARIVM.

- 1 Capitulum potest per Præsidentem conuocari quandocumque Ecclesia vitio expedire sibi videbitur, solitis tamen diebus, & destinatis.
- 2 Prælatus Capituli debet proponere negotia decidenda, dicere primum votum, & suffragia votantium colligere, licet non sit in Sacris.
- 3 Capitularia negotia non possunt à Decano prima Dignitate, vel aliquibus tantum Canonicis, cæteris inficiis, & non legitime vocatis, & extra locum Capitularem decerni.
- 4 Episcopi licentia non exigitur ad Capitulum congregandum, si absque ea congregari solet.
- 5 Episcopus quamuis iuxta solitum teneatur Canonicis ad se congregandum facultatem concedere, non potest illos cogere ad declarandum quæ negotia in Capitulo proponere velint.
- 6 Episcopus Canonicos pænis, & censuris cogere potest ad præstandam sibi copiam auctorum Capitularium.
- 7 Capitulum suum conuocare potest Episcopus quando Canonicis aliquid deliberandum proponere vult, in casibus tantum spectantibus ad Episcopalem Dignitatem.
- 8 Episcopus, vel eius Vicarius potest interuenire in actibus Capitularibus, dummodo non agatur de interesse suo, non obstante quacunque consuetudine in contrarium.
- 9 Episcopus ubi de suo, vel suorum commodo agitur, licet possit Capitulum congregare, & rem proponere, debet tamen relinquere Canonicos de Capitulo solos, ut ipsi liberè rem discutiant.
- 10 Episcopus si habeat controuersiam cum Capitulo, non potest domi sua illud congregare, sed debet ad aulam Capitularem accedere, in qua solitum est Capitulum semper conueniri.
- 11 Canonicos adstringere non potest Episcopus, ut domi sua Capitulum conuocent, si fuerit solitum, ut sunt in Sacristia, vel in alio Ecclesie loco.
- 12 Vicarius etiam absente Episcopo in Capitulo interuenire non potest, si verò sit de Capitulo, debet inde exire ubi tractandum

fit de rebus ad suum, vel Episcopi commodum pertinentibus.

- 13 Vicarius si sit de Capitulo debet ibi tanquam Capitularis in proprio loco sedere.
- 14 Capitula dum celebrantur Officia diuina, fieri non debent, nisi causa aliqua vrgens ea in aliud tempus differre non pateretur, & num. 15.
- 16 Officia diuina dum recitantur non licet fieri congregationes particulares commissarium Capituli, neque occupari Beneficiatos in negotiis, & rebus Ecclesie.
- 17 Acta per Canonicos in Capitulo non possunt ab eisdem Canonicis renocari nisi capitulariter.
- 18 Procurator constitutus à Collegio reuocari non potest etiam per maiorem partem, nisi collegialiter.
- 19 Actus quando requiritur quod Capitulariter sit factus, ita & ratificatio capitulariter est facienda.

APITVLVM potest per Præsidentem conuocari quandocumque Ecclesie seruitio expedire sibi videbitur, & nihilominus diebus solitis, & ad hoc destinatis, & quotiescunque per Canonicos instabitur illud conuocari, ut censuit Sacra Congregatio negotiis Episcoporum, & Regularium præposita in una Ripana, sub die 6. Octobris 1617. & licet non ad sui libitum, sed temporibus consuetis. Raguæ de voce Canon. in Capitulo q. 21. num. 1. ubi quæ. 3. tenet quod Prælatus Capituli debet proponere negotia decidenda, dicere primum votum, & suffragia votantium colligere, seu resolutiones accipere, & id potest quamuis non sit in Sacris, cum iste sit actus iurisdictionis. qui competit Præsidenti etiam in Sacris non constituto ratione antiquitatis, & superioritatis. Ita ex sententia S. Congregationis resoluit Nicol. Garc. de benef. p. 3. cap. 4. num. 26.

Vnde Capitularia negotia, vel quæ pertinent ad Ecclesie commodum, non possunt à Decano prima Dignitate, vel aliquibus tantum Canonicis, cæteris inficiis, & non legitime vocatis, & extra locum Capitularem decerni, eadem S. Rit. Congr. in una Lamacen. 7. Octobris 1606.

Nec ad Capitulum, congregandum licentia Episcopi exigitur, si absque ea congregari solet, ut decreuit Sacra Congregatio negotiis Episcoporum, & Regularium præposita sub die 20. Augusti 1601.

Et quatenus iuxta solitum teneatur Canonicis ad se congregandum facultatem concedere, non potest illos cogere ad declarandum quæ negotia in Capitulo proponere velint, eadem S. Congreg. negotia Episcoporum, &

Et Regularium proposita sub die 25. Feb. 1603. licet eos pœnis, & censuris cogere possit ad præstandam sibi copiam actorum Capitularium, eadem Sac. Congreg. sub die 6. Martij, & 22. Aprilis 1596.

- 7 Episcopus potest suum Capitulum convocare quâdo Canonicis aliquid deliberandum proponere vult in casibus tantum spectantibus ad Episcopalem dignitatem, in quibus ipse iudex esse potest, non verò in aliis; & audire vota Canonicorum, ac concludere iuxta maiorem partem suffragiorum; dummodo res, de qua agitur, ad suum, vel suorum commodum non spectent. Ita refert decisum Armendar. in addit. ad recap. legum Navarrae lib. 1. tit. 18. l. 7. Episcopus num. 95. † Vnde Sacra Congregatio Concil. sub die 2. Martij 1619. censuit quod Episcopus, vel eius Vicarius Canonicus potest intervenire in actibus Capitularibus, dummodo non agatur de interesse suo, non obstante quacunque consuetudine in contrarium.
 - 9 Et quamvis ubi de suo, vel suorum commodo agitur, possit Episcopus Capitulum congregare, & rem proponere, debet tamen relinquere Canonicos de Capitulo solos, ut ipsi liberè rem discutiant, & determinent, sicut resoluit Hieronym. Venero y Leyua in examiae Episcop. lib. 4. cap. 27. num. 37. cum sequent. b. hoc enim casu eum nullam vocem decisivam habere contendunt Armendar. d. l. 7. de Episcopis, num. 84. Galet. in margarita casuum Conscient. verb. Episcopus antepen. & Hieronym. Venero d. cap. 29. n. 4.
 - 10 Si autem ipse Episcopus habeat controuersiam cum Capitulo, non potest domi suæ illud congregare, sed debet ad aulam Capitularem accedere, in qua solitum est Capitulum semper conueniri, secundum Armendar. d. l. 7. de Episcopis, num. 96. Aloyf. Ricc. in dec. Curie Archiepiscop. Neapol. p. 4. dec. 286. Hieronym. Venero d. c. 29. n. 41.
 - 11 Imo nec in aliquo casu poterit Canonicos adstringere, ut domi suæ Capitulum conuocent, si fuerit solitum ut fiat in Sacristia, vel in alio Ecclesiæ loco, ut censuit S. Congreg. negotiis Episcoporum, & Regularium proposita sub die 1. Februarij 1583.
 - 12 Non tenetur Episcopus accedere ad locum Capitularem pro visitandis singulis, Canonicis, sed potest singulariter illos ad se vocando visitare, ut respondit S. Congreg. Concil. in Oriolen. 27. Martij 1632. ad 4. Vocare autem illos potest ad Palatium Episcopale, & tenentur accedere, non tamen tenentur ire vocati à Vicario, Sac. Congreg. Rit. in Cassanen. 5. Martij 1633.
- Vicarius etiam absente Episcopo in Capitulo intervenire non potest, ut expressè statuit Concil. Trident. sess. 25. de reform. cap. 6. ver. absente ibi, nec ad id Vicarius Episcopi ad Barbof. de Canonic. & Dignitatib.

mittatur, & declarauit Sacra Congregatio, teste Massobri de synodo Episcopi cap. 4. dub. 43. num. 35. secundum Romanam impressionem. † Si verò sit de Capitulo, debet inde exire ubi tractandum sit de rebus ad suum, vel Episcopi commodum pertinentibus, ut fuit resolutum in Sac. Congr. negotiis Episcoporum, & Regularium proposita sub die 17. Ianuarij 1584. Sed ubi permanere sibi liceret, deberet tanquam Canonicus in proprio loco sedere, Abb. conf. 21. vol. 1. Grilezon. conf. 121. num. 5. Quicquid dicant Marta voto 101. num. 2. & Maltril. Sicilia dec. 130. n. 34. Canonici tamen non tenentur admittere Vicarium Episcopi in Capitulo, si nolint, ut nouissimè censuit Sac. Congreg. Com. in Ameriten. 24. Aprilis 1632.

Ad quem autem appelletur à gestis in Capitulo per Canonicos in eo congregatos, si ibi interueniat Episcopus, solet aliquando controuerti, in quo dubio distinctione opus est, videlicet, aut Episcopus in Capitulo præsidet ut Prælatus, & tunc non appellatur ad ipsum Episcopum, cap. à collatione 12. de appellat. lib. 6. Cardin. Iacobat. de Concil. lib. 10. art. 1. sub num. 7. tom. 13. p. 1. fol. 351. Sigism. Scacc. de appellat. q. 8. num. 60. Aut Episcopus interuenit in Capitulo tanquam Canonicus, & tunc ad ipsum poterit appellari, quia ex quo Episcopus non interfuit Capitulo tanquam Episcopus, sed tanquam Canonicus, non appellatur ab eo ad eundem, sed ab inferiore ad superiorem, Euerard. in loco de tanquam, n. 9. vers. sexto facit, Sigism. Scacc. d. num. 60. vers. secus tamen esset. Ordinarij in c. postulatistis, de concessione præb. ubi Abb. num. 11. vers. secus si interfuit uti Prælatus, Imol. n. 13. Butr. in 1. q. sub num. 8. Card. in 7. opposit. Anchar. num. 5. in fine, Anan. num. 11. in fine, Rota decis. 193. num. 3. p. 2. in posthumis Farin. alijs part. 4. recent. Sicut pariter si in aliquo actu Episcopus uti Canonicus interueniat, & Capitulum sit negligens, ad eum fit deuolutio, cum ibi tanquam inferior se habeat; secus verò quando uti Prælatus concurrat, tunc enim cum sit in eo actu superior, non ad illum, sed ad Archiepiscopum, vel alium superiorem res deuoluitur; Host. in d. c. postulastis, num. 2. circa med. Abb. num. 4. & 10. Anan. num. 1. & 3. Anchar. num. 3. vers. sed dicas num. 3. in 2. opposit. Imol. num. 3. Rota d. decis. 193. num. 2.

Capitula, dum celebrantur, diuina Officia fieri non debent, ut rescripsit Sacra Rituum Congregatio Archiepiscopo Vlixbon. his verbis, videlicet. Sacra Congregatio Rituum viso, & perpenso memoriali pro parte dimidiorum Canonorum, & Quartenariorum Ecclesiæ Vlixbonen. eidem Sacra Congregationi porrecto, declarauit Capitula, seu tractatus, & Congregationes,

riones, ac actū Capitulares per Canonicos Cathedralium, & Collegiatarum Ecclesiarum per actū diuinis Officiis, & praesertim Missa maiori ne diuinus cultus propter ministrorum subtractionem minuat, habendos esse, quod si dum Missa & alia diuina Officia celebrantur, aut Hore Canonice recitantur, Capitula habere voluerint, nisi forte euidentis necessitas id postulauerit, eius Hore, in qua id commiserint, quotidianas distributiones minime lucrari debere censuit sub die 17. Nouembris 1600.

- 15 Idem quoque fuit declaratum per Sacram Congregat. Concilij de anno 1605. ad instantiam Nicolai Garciae, prout ipse attestatur in suo tractat. de benefic. part. 3. cap. 2. numero 559. ubi in fine refert se habere declarationem authenticam, prout sequitur. Illustrissimi, & Reuerendissimi Domini. In Ecclesia Abulen. sepe fiunt Capitula, & habentur Congregationes Capitulares tempore diuinorum officiorum, & dum Hore & etiam Missa maior celebrantur iuxta statuta, & antiquam consuetudinem in hac Ecclesia, & in Hispania hactenus obseruatam. Est etiam in hac Ecclesia ordinatio Capitularis, qui fuerit in Ecclesia & non intrauerit Capitulum, mulctetur certa pena, etiam si sit in choro in diuinis officiis, quibus sic stantibus supplicatur Illustriss. & Reuerendiss. DD. VV. pro parte Licentiati Nicol. Garciae dictae Ecclesiae Canonici declarari an nihilominus Canonicus, seu Capitularis possit licite à Capitulo abesse stando in choro; nec propterea possit mulctari? Secundo an possit etiam si velit, interesse Capitulis, quae fiunt tempore diuinorum Officiorum, supposito quod fuerit, & satisfaciatur suae obligationi, & faciat fructus suos, qui in illa hora lucrisunt? Tertiò an Canonicus, seu Capitularis possit licite sumere suos dies absentiae, seu recreationis in diebus, quibus fiunt Capitula, & sic ab illis abesse, etiam si fiant extra tempus diuinorum Officiorum? Rursus in Sac. Concil. Trid. sess. 5. de reform. cap. 1. decretum est, quod docentes Sacram Scripturam, seu Theologiam dum publice in scholis docuerint, gaudeant privilegiis de perceptione fructuum Præbendarum, & beneficiorum suorum in absentia? Dubitatur an id non solum procedat in habentibus Cathedralium, seu stipendium, sed etiã in docentibus gratis, & sine ullo stipendio, ut dicitur declaratum ad instantiam Vniuersitatis Compluten. & in vna Giennen. Et an idem sit in docentibus Ius Canonicum, & an requiratur licentia Ordinarij, & approbatio Vniuersitatis? Congregatio Concilij ad primum respondit Congregationes huiusmodi Capitulares habendas non esse eo tempore, quo diuina officia celebrantur, nisi causa aliqua urgens eas in aliud tempus differri non pateretur: quod si hæ Congregationes absque causa prædicta tempore celebrationis Diuinorum habita fuerint, Canonicum in re ab his, ut choro intersit, posse, nec propterea

esse mulctandum. Ad secundum non posse iuxta responsum ad primum. Ad tertium posse, nisi de industria id absentiae tempus eligeret, quo habenda sunt huiusmodi Congregationes. Ad quartum utroque casu huiusmodi privilegiis gaudere, quamuis Ius Canonicum doceant, & ab Episcopo licentiam non obtinuerint, dum tamen conducti sint ab Vniuersitate. Et nouissime eadem Sacra Congregationes Concilij in Oriolen. 27. Martij 1632. ad 11. respondit, Capitulum non esse habendum eo tempore, quo diuina Officia celebrari debent, nisi causa aliqua urgens in aliud tempus differri patiatur: quod si secus fiat, Canonicos nequaquam lucrari distributiones quotidianas pro illis Horis, quibus Diuinis non interfuerint, & eo casu Episcopum posse sine Coniudicibus contra Canonicos procedere ad subtractionem fructuum, & ad multas ab eo impositas.

Ex quibus colligitur etiam non licere fieri 16 Congregationes particulares Commissariorum Capituli, nec occupari Beneficiatos in negotiis, & rebus Ecclesiae (quæ alias commodè fieri possunt) dum diuina Officia celebrantur, quamuis oporteret alias eis constituitur aliquod stipendium, seu salarium, ut resoluit Nicol. Garc. d. parte 3. c. num. 566. & num. 568. hinc refert non licere facere rationes, & computa bonorum, & reddituum mentæ, vel fabricæ, dum Diuina fiunt saltem mande, & numer. 564. resoluit acta, & gesta in Capitulis, & Congregationibus tempore à diuinorum Officiorum celebratis, non esse nulla, quia solum illo tempore ea licita non sunt sub amissione distributionum illius Horæ.

Denique in hac materia illud est confide- 17 ratione dignum, quod acta per Canonicos in Capitulo non possunt ab eiusdem Canonicis reuocari nisi capitulariter congregatis, ad not. Compostel. in cap. bona il secundo, n. 5. & ibid. Innoc. num. 7. in verb. temerè, de p. sul. Pralat. & per Feder. de Senis conf. 100. n. 5. vers. ubi autem esset constitutus, ubi quod 18 Procurator constitutus à Collegio reuocari non potest per paucos, nec etiam per maiorem partem, nisi collegialiter, bene etiam Beroi, in cap. cum omnes, num. 85. ubi quod 19 quando actus requirit quod capitulariter sit factus, etiam ratificatio capitulariter facienda est, refert, & sequitur Rot. in Hispaniarum mandati 15. Decembris 1615. coram Reuerendiss. D. meo Coccino Decano, vide infra cap. 38. num. 16.